

Agerdyrkningsberetning

for Begyndelsen af November Maaaned.

Aaret 1880 har for Landbrugets Vedkommende dannet en heldig Modsatning til dets Forgænger, og dette gjælder ikke mindst om Vejrtilaget i den egentlige Høsttid, August og Begyndelsen af September. — Medens saaledes Aaret 1879 kan henregnes til de mer end almindelig vanskelige Aaringer for Sædens Bjergning, er denne i 1880 foregaaet under saa særlig gunstige Forhold, som næppe Nogen kan mindes. Hertil kommer endvidere, at uagtet Varmen i August, efter det meteorologiske Instituts Vejrovsigt for denne Maaaned, gennemgaaende var 2—3° og enkelte Dage endog 5—7° højere end normalt, og Medbøren for hele Landet, med Undtagelse af Hjørring Amt, ikke naaede Halvdelen af den sædvanlige, bevirkede dog den saa godt som overalt i Juli Maaaned faldne rigelige Bæde, at Sædens videre Udvikling og Modning kun meget saa Steder fremsthyndedes i en for Kvaliteten mindre heldig Grad.

Vi gaa derefter over til nærmere at omtale Aarets Høst-udbytte, og her er det en Glæde at kunne udtale, at om end Høavlen, særlig for Agerhøets Vedkommende, kun undtagelsesvis har været over, og i de fleste Egne under et Middelaar, hvad Kvantiteten angaaer, ligesom ogsaa Kvaliteten flere Steder lader noget tilbage at ønske, saa har ved Siden heraf Sædhøsten, med ganske saa Undtagelser, over hele Landet været saa

god, som Tilfældet ikke i mange Aar har været, og hvad Kvaliteten angaaer, er denne i det Hele taget næppe nogen-
 finde tidligere naaet, og i hvert Fald ikke overgaaet. Der
 udtales ligefrem i Beretningerne fra Salling og flere andre
 Egne, at en saa god Høst ikke vides at være hjerget i Mands
 Minde, ligesom det fra Vestjylland anføres, at man der iaar
 har oplevet, at de forskjellige Sædarter holde Vægt med Sæden
 fra Derne. Hertil kommer endvidere, at det særlig er paa de
 ringere Jorder og paa Jorder i mindre Gjødningskraft, at
 Udbyttet, sammenlignet med de foregaaende Aars, har været
 størst, og den gode Støtte, en saadan Høst i alle Retninger
 giver, kommer saaledes særlig de mindre begunstigede Egne til gode.
 — Dette maa dog ikke forstaaes, som om ikke ogsaa de mere
 fremragende Agerbrug skulde have Grund til at paastjønne
 de gunstige Forhold, hvorunder Sædens Udvikling og Vjerg-
 ning iaar har fundet Sted, men medens disse Agerbrug i de
 nærmest foregaaende Aar bedre havde kunnet modstaa Følgerne
 af de daværende uheldige Vejrforhold, end Agerbrugene paa de
 lette eller sletdrevne Jorder, have de gunstigere Forhold iaar saa
 godt som overalt i rundeligt Maal støttet Afgrøderne, og derved
 er saaledes den i det Hele taget ualmindelig gode Høst paa en
 fjelden ligelig Maade bleven fordelt over hele Landet. — Kun fra
 Ebeltoftegnen meddeles, at Vejrforholdene have været mindre
 gunstige, men der tilføjes dog, at om Udbyttet end næppe
 naaer en Middelhøst, er det dog blevet over Forventning godt.
 Dette ringere Udbytte maa vist her, som enkelte Steder paa
 Sølland, ene tilskrives en undtagelsesvis mindre Regnmængde,
 end der blev de omliggende Egne til Del.

Som alt bemærket har Udbyttet af Kløverhø, hvad
 Kvantiteten angaaer, gennemgaaende været under et Middels-
 aars, navnlig ogsaa som Følge af, at ikke ubetydelige til Slaa-
 ning bestemte Arealer i den tørre Sommer maatte medtages
 til Græsning. Fra flere Egne angives Udbyttet kun til
 $\frac{1}{3}$ mod det almindelige, og fra enkelte andre, saaledes fra
 Horsensegnen, meddeles endog, at hyppig alt er medgaaet til

Græsning. Hvad Kvaliteten angaaer, er det først høstede i Regelen det bedst hjergebe, dels paa Grund af, at Vejret da var bedre end noget senere, dels ogsaa som Følge af, at den paa et tidligere Udviklingsstrin slaaede Kløver langt bedre modstaaer Indvirkningen af ustadigt Vejrlig, end den der slaaes paa et senere Tidspunkt, men under hvilket imidlertid Bjergningen netop iaar for en stor Del fandt Sted, eftersom Forventningen om ved en senere Slaaning at indvinde noget mere i Fyld mere end almindelig foranledigede en Ufsættelse af Bjergningen. Det anføres ogsaa i enkelte Beretninger, at man endnu er tilbøjelig til at lade Kløveren ligge for længe paa Skaar. De fleste Beretninger meddele saaledes, at Kløverhøet har lidt en Del under Bjergningen, og fra en enkelt Egn i Sjælland endogsaa, at dette ikke er meget bedre end Halm, medens der dog paa den anden Side enkeltvis siges, at Udbyttet er ringe i Fyld, men Kvaliteten fortrinlig. — Engene, hvis Afgrøder fik mere Nytte af Regnen i Juni, have derimod næsten overalt givet bedre Udbytte, og fra enkelte Egne, saaledes fra Ringkjøbing Amt, meddeles, at Engene have givet et meget stort Udbytte, især paa de højere liggende, og at der fra de store Enge ved den sydlige Ende af Ringkjøbing Fjord ikke i Mandens Minde er hjerget en saa rig og god Høst. Da Bjergningen af den allerstørste Del af Enghøet fandt Sted i udmærket Vejrlig, er Kvaliteten som oftest fortrinlig, og dette gjælder ligeledes det Hø, der senere hjergetes som Efterflæt, som iaar, paa Grund af Kløverens ringe Udvikling til 1ste Slet og den lige efter denne følgende rigelige Regn, ogsaa undtagelsesvis kunde erholdes af Agerhø.

For Sædhøstens Bedkommende staaer Udbyttet som foranført som Helhed taget over en Middelhøst, men den mindre Regnmængde, der blev enkelte Egne til Del, medførte dog nogen Forstjæl, særlig i Fyld; Volland-Falster og det sydlige og sydvestlige Sølland var saaledes heldig stillet i Modsatning til det nordlige Sølland. Kvaliteten af Sæden er derimod som Følge af det over hele Landet fortrinlige Vejrlig, hvorunder Sædens Modning

og Bjergning fandt Sted, saa godt som uden Undtagelse fortrinlig. — Med Hensyn til de enkelte Sædarter er at bemærke:

Skjøndt Rugen fra Efteraaret af var tilbage i Udviklingen, baade som Følge af sildig Saaning i ubekvem Jord, og tillige ofte paa Grund af mindre god Saasæd, og skjøndt den ogsaa led en Del af Nattefrosten i Maj, har den ikke desto mindre givet et langt over Forventning godt Udbytte i Kvantitet, men er desuden overalt af en særilig fortrinlig Kvalitet, og en Vægt af 128—130 Pbd. hollandsk er ingenlunde sjelden. Frostnattens Indvirkning var væsentligst afhængig af Tidspunktet for Aænes Fremstridning, da den Rug, paa hvilken Skridningen foregik umiddelbart før Frosten, led langt mere end den, der var noget videre fremme eller længere tilbage. Fra de fleste Egne angives Udbyttet af Rugen til over Middelt og enkeltvis endog til at være særdeles godt.

Hveden har, hvor den var saaet i rette Tid, og hvor den som Følge deraf havde den fornødne Modstandsevne mod Vinteren, givet et særdeles godt Udbytte, men andre Steder, hvor Saaningen var foregaaet sent og under mindre heldige Forhold, ikke lidet ringere, og ikke saa Hvedemarken maatte endog, som alt nævnt i de foregaaende Beretninger, omplojes i Foraaet. Dette har navnlig under sidstnævnte Bilskaar været Tilfældet med Square head Hveden, overfor hvilken man synes at have været for tilbøjelig til at fravige, hvad der ved denne Hvedesorts første Indførelse hos os fastholdtes som en absolut Betingelse for at erholde en god Høst af samme, nemlig at den baade skal saaes tidlig og tykt: 11 Skpr. ulæftet Sæd pr. Td. Land. Hvor dette derimod var iagttaget, har Square head Hveden ogsaa iaar givet et meget stort Udbytte. Fra Fyen nævnes endog, at samme, saaet den 4de og 5te Oktober, har givet et udmærket Udbytte uden at gaa i Leje. Det synes derimod, som Square head Hveden har været mere udsat for Angreb af Konruft end de andre Hvedesorter, uden at dette dog iaar har gjort nogen væsentlig Skade. Muligt er det dog, at de lavere Priser paa Hvede i Forhold til Priserne paa Byg og

Rug ville foranledige en noget mindre udstrakt Hvededyrkning, navnlig paa Jorder, der mindre egne sig for denne Sædart, og hvor dens Dyrkning ofte kun er fremtvungen paa den efterfølgende Vhgafrødes Bekostning, noget der ikke altid i det rette Omfang er taget med i Beregningen. Hvedens Kvalitetsvægt er overalt høj, enkeltvis nævnes endog 140 Pund hollandsk.

Vhggiet er temmelig afgjort i det Hele taget Aarets bedste Afgrøde i Kvantitet, baade med Hensyn til Straa og Kjerne. Den gennemgaaende Tilfredshed i alle Retninger med Vhghosten viser end yderligere, hvor værdifuld Landets Vhgavl som en Helhed iaar har været. Kun med Hensyn til den Indflydelse, den mere eller mindre tidlige Saaning har haft paa Udbyttet, lyde Meddelelserne noget forskellige. Fra de fleste Egne, hvorfra denne Side af Sagen berøres, anføres dog, at der ingen væsentlig Forskjel kan paavises i saa Henseende, men enkelte Beretninger udtale ogsaa, at det sidst saaede Vhg giver det bedste Udbytte, da Regnen kom for sent for det førstsaaede; men omvendt meddeles ogsaa, at det førstsaaede Vhg var fortrinligt, medens det senere saaede strax fra Saaning manglede Væde til at komme frem. Dette vil jo altid i begge Retninger væsentligst afhænge af, hvorledes Regnen falder, men i en Henseende har den sildigsaaede Sæd iaar været heldigere stillet end almindeligt, idet den ikke, som ellers saa ofte, savnede den fornødne Varme under den sidste Udvikling eller under selve Modningen.

Om Havren ere Meddelelserne noget mere forskellige, men som oftest siges, at den er kort i Straaet og giver mindre Halm, men efter Fyld megen og god Kjerne. Fra flere Egne, saaledes fra Ringkjøbing Amt, meddeles dog ogsaa, at Havren har givet et fortrinligt Udbytte, og fra andre Egne af Thyland berettes, at Havren er længere og fyldigere i Straaet end Vhggiet. I Aalborgegnen blev den sidstsaaede Havre sat meget tilbage af Torken, men senere udviklede den sig godt, hvormed dog ogsaa fulgte en saa sildig Modning,

at Havren endnu stod i Høbe paa Marken, da September-Regnen kom, og Høsten ellers overalt var tilendebragt.

Kræfterne have ogsaa i det Hele taget givet et godt Udbytte, men for flere Egne tilføjes iøvrigt, at Dyrkningen kun finder Sted i ringe Udstrækning. Bøtterne have enkelte Steder været noget angrebne af Lus, men uden at dette dog væsentlig har forringet Udbyttet, som endog paa sine Steder har været overordentlig stort.

Om Boghveden anføres fra Jylland, at den var groet meget stærkt til og havde givet meget Foder, men at Blomstringen var foregaaet under mindre heldige Forhold, og at Kjerneudbyttet derfor næppe vilde blive i Forhold til Straaet.

Raps har paa de saa Steder, hvorfra denne Planter Dyrkning omtales, givet et godt Udbytte.

Med Hensyn til Bemærkninger vedrørende Høsten da fremhæves først fra alle Sider det ualmindelig fortrinlige Vejr, samt at Arbejdskraften har været rigelig, hvortil jo endvidere er kommen den store Fordel, at under saa gunstige Vejrforhold ikke alene ingen som helst Sinkelse finder Sted fra det Arbejde, der altid skal udføres, men tillige, at alt det besværlige og tidsspildende Arbejde, Sædens Pasning paa Marken kræver i vanskelige Aar, aldeles ikke har fundet Sted iaar. Paa den anden Side har det ikke helt kunnet undgaaes iaar, hvad der ofte hænder, naar der ingen Regn falder i Høsten, at Sæden er kjørt ind uden tilstrækkelig at være gennemvejret og har taget Skade i Lade eller Stak. Saaledes meddeles i en af Beretningerne fra Jylland, at Bygget flere Steder som Følge af overdreven Il med Indkjørselen er bleven ladbrændt. Endvidere have de stærke Regnskyl efter Indhøstningen paa ikke saa Steder foraarstaget meget væsentlige Tab ved Gjennemblodning af de mindre godt satte eller indtil da utækkede Stakke, og selv hvor den rette Omhu i saa Henseende har været anvendt, har som altid den saa tørt som iaar stakfattede Sæd været mere modtagelig for Regnens Indvirkning, end naar Sæden har været gjen-

nemvædet paa Marken. Mejemaskinerne ere i Regelen benyttede mindre iaar, dels paa Grund af Lejesæd, dels ogsaa som Følge af den rundelige Arbejdskraft. Fra enkelte Egne meddeles dog ogsaa, at Maskinmejsningen har fremmet Høsten meget, og fra en Meddeler i Thyland tilføjes, vistnok fuldkommen rigtigt, at en væsentlig Grund til, at Mejemaskinerne ej anvendes mere, maa søges i, at hverken Husbonde eller Folk have den fornødne Interesse for at lære Maskinernes rette Pasning at kjende.

Om Kartoflerne lyde saa godt som alle Beretninger gunstige. Udbyttet i Kvantitet er særdeles godt, og Sygdommen har kun i ringe Grad eller slet ikke været tilstede. Kun fra en enkelt Egn paa Sølland og fra Vestlolland nævnes Sygdommen som forekommende i noget betydeligere Grad. Beretningerne fremhæve iøvrigt kun undtagelsesvis iaar Kartoffelforter, der have viist sig særlig lidet udsatte for Sygdommen; men dette har vist nærmest sin Grund i, at Forstjellen i saa Henseende i langt ringere Grad gjør sig gjældende i en saa tør Sommer som den forløbne. — Om Roerne ere Meddelelserne derimod mindre gunstige, men ligesaa enslydende for hele Landet. I Foraaret og For sommeren tegnede de velbehandlede Roer i Almindelighed godt, enkelte Steder endog særdeles godt, men den vedholdende Tørke i August og Begyndelsen af September hæmmede Udviklingen i høj Grad overalt, og mange Steder visnede Toppen næsten helt bort. Da derefter Regnen kom, syntes det, som om der igjen kom god Fremgang, Toppen grønnedes, og der var al Anledning til at vente, at meget endnu kunde indvindes, saa meget mere som der ved Siden af tilstrækkelig Væde ogsaa var mere end almindelig Varme i Jorden. Der var derfor ogsaa god Grund til ikke at begynde Optagningen af Roerne tidligere end netop saaledes, at denne, om end med noget forøget Arbejdskraft, kunde være tilendebragt med Oktober Maaanedes Udgang. Dette viste sig imidlertid imod alle Beretninger at være meget uheldigt iaar, og da den for Mars-

tiden faa godt som ukjendt stærke Frost allerede indfandt sig den 18de Oktober, om end i ulige Grad i de enkelte Egne, fandtes endnu en meget bethdelig Del af Landets Koeafgrøder paa Marken, dels uoptagne, dels endogfaa liggende paa Jorden. De sidstnævnte led selvfølgelig faa meget af Frostens, at der kun gjennem en hurtig Opfodring kunde findes nogen Anvendelse for samme, hvorimod Frostens Indvirkning paa de endnu i Jorden siddende Koeer foruden af Markens Beliggenhed væsentligst var afhængig af, hvor meget af Koeerne der ragede frem af Jorden, saabelfom af den Dækning den mere eller mindre rigelige Top kunde tilvejebringe. Gulerødderne, som i begge disse Retninger vare bedre stillede end Kunkelroerne, og navnlig end de mere langagtige Former af disse, toge derfor ogsaa kun ringe eller ingen Skade af Frostens og Rutabagaerne og Turnipsene endnu mindre. Hvor stort et Tab dette faa gennemgaaende Uheld vil foraarsage, er det vanskeligt at udtale nogen Mening om, men Savnet af det tilstrækkelige Kvantum Koeer vil sikkert blive meget føleligt og navnlig længere hen i Vinteren vanskeligt kunne erstattes ved andre Foderstoffer. Redshytning af de frosne Koeer er flere Steder forsøgt, men Udfaldet heraf vil først længere hen kunne vise sig, og Forsøgene ere derhos vist næppe foretagne i saa stort Omfang, at Bethdningen, selv i heldigste Tilfælde, vil kunne faa noget egentligt Værd uden for den derved for Fremtiden indvundne Erfaring.

Insektangreb og Sygdomme paa Sædafgrøderne er, med Undtagelse af Meldrøjer i Rugen, der flere Steder fandtes i temmelig bethdelig Mængde, kun forekommet i meget faa Tilfælde, hvis Indflydelse har været uden væsentlig Betydning. Som alt nævnt har særlig Square head Hveden nogle Steder været angreben af Abnrust, og mærkeligt nok anføres fra flere forskellige Egne, at mindre Kvantiteter af Halletshyg, indført fra Skotland, i bethdeligere Grad har været angrebet af Støvbrand, uden at denne Sygdom nævnes for det øvrige Hygs Bedkommende. Endvidere anføres fra

Jylland, at den graa Havre ogsaa har lidt noget af Støvbrand. Endelig nævnes fra Slagelseegnen, at alle Sædarterne mere eller mindre have været angrebne af Røst saavel paa Straa som Avn, men at dette dog ikke har medført noget væsentligt Tab. Derimod anføres fra flere Steder, baade at Jordlopperne have skadet Rodfrugterne, og at disse endvidere, foruden de øvrige foran nævnte Uheld, ogsaa tildels have lidt meget af Larveangreb.

Om Kvægets Græsning i Forsommertiden have vi udførlig udtalt os i forrige Beretning; den var i Begyndelsen særdeles rigelig, men da Jorden savnede Vintervæde, og Vejret var tørt og koldt, gik Græsset forbausende hurtig med, og det var allerede meget knapt, da vi naaede ind i Juni. Da kom der heldigvis Regn og Varme, og nu blev Græsningen gjen-nemgaacnde rigelig, om end noget forskjellig i Forhold til den ikke lidet afvigende Regnmængde, der blev de enkelte Egne til Del. Det vedholdende og for Høsten saa gavnlige Tørvejr i August og Begyndelsen af September foraarsagede dog igjen næsten overalt Græsmangel i endnu højere Grad end i Slutningen af Forsommeren, og kun hvor der var Enggræsning til Hjælp, var man noget heldigere stillet, men iøvrigt vare Forholdene ogsaa her som med Høsten mere ligelige, end dette i Almindelighed er Tilfældet. Køernes midlertidige Anbringelse paa Stald, saavel som Tilgiot af Kraftfoder paa Marken er anvendt paa ikke saa Steder, men egentlig Staldfodring i længere Tid omtales ikke. Beretningerne om Græsningens Bestaaffenhed lyde dog i det Hele taget bedst fra Falster, det sydlige Sjælland, Fyen og det vestlige Jylland, mindre godt fra det øvrige Sjælland og det østlige Jylland, hvad der vel nærmest hidrører fra den i førstnævnte Egne faldne meget stærke Regn i Forsommeren.

Mælkeudbyttet har selvfølgelig for en væsentlig Del været afhængig af Græsningen, men synes dog i det Hele taget at have været godt, indtil Tørlen i Høsttiden i Forbindelse med den fremskredne Drægtighed foraarsagede en saa betydelig

Nedgang, at den efterfølgende Regn ikke mere kunde bringe nogen væsentlig Bedring til Veje. Kun fra en enkelt Egn anføres, at Mælkforbruget til et Pund Smør, selv i 38-mejerier, har været 28—32 Pund, saa dette rimeligvis er temmelig enestaaende, og med de høje Priser paa alle Mejeri-produkter maa Udbytet, hvad der ogsaa fra flere Steder anføres, selv med noget mindre Mælkemængde regnes som godt.

Husdyrenes Sundhedstilstand angives for de allerfleste Egne som særdeles god, og kun for et Par Egne paa Sølland omtales nogle Kastningstilfælde, men der tilføjes, at de ere saa. Fra Falster anføres, at der klages noget over Overløbere. Fra Salling tilføjes til den almindelige Bemærkning, at Sundhedstilstanden er god, at der stadig høres Klager over, at det fremdeles er vanskeligt, efter at stærk Fodring er indført, at saa Køerne drægtige, ligesom Tuberkulosen mere og mere griber om sig i en foruroligende Grad, uden at man med Bestemthed veed noget Middel til at forebygge den. Fra Skads Herred udtales, at Kvægets Sundhedstilstand er bedre, end det efter det daarlige Foder fra 1879 kunde ventes, men at dette Aars kolde Sommer dog foraarsagede nogen tør Hoste hos det yngre Kvæg, som man nærer nogen Frygt for kan gaa over til noget Værrer eller være Forløber for dette. Fra Afsensøgnen nævnes nogle Kolikttilfælde hos Hestene, som antages nærmest at være foranledigede ved det usædvanlig tørre Foder.

Den nye Kløver har iaar havt to meget vanskelige Bejrperioder at modstaa. Først den stærke Tørke i Forsommeren og senere den ikke mindre stærke Varme uden Regn efter Sædens Meining. Kløverens Tilstand er derfor paa Bakker og højtliggende Jorder meget mislig, hvorfor Omfaaning med Græsfrø allerede flere Steder er foretaget i Efteraaret, og sikkert til Foraaret vil blive nødvendig i endnu større Udstrækning.

Vinterfædens Vægning er iaar foregaaet til ikke lidet

forforskjellig Tid. Efter Tilendebbringelsen af Høsten, i Begyndelsen af September, var nemlig Jorden, med Undtagelse af de Steder, hvor dennes sidste Pløjning var tilendebragt meget tidlig, i Almindelighed saa tør, at der med Grund næredes Betænkning ved at paabegynde Saaningen, før Jorden havde erholdt den for Sædens Spiring fornødne Væde. Saaningen udfattes derfor noget de allerfleste Steder, men da der vedblivende ikke var nær Udsigt til, at Regnen vilde komme, blev der ogsaa saaat en ikke ringe Del af Vintersæden, saavel Hvede som Rug, i Slutningen af Maanedens første Halvdel. Den stærke, om end noget ulige fordelte Regn, som da paafulgte, standsede dog atter Saaningen mere eller mindre, og derved fremkom den store Forskjel, der endnu viser sig med Hensyn til Vintersædens Udvikling, ofte endog paa de nærmeste Naboermarker og under isvrigt lige Forhold, en Forskjel, der blev endnu større derved, at Indvirkningen af den ualmindelig tidlige Frost i Oktober maatte være forholdsvis stærkest paa den sidstsaade Vintersæd. — Den først saade Rug og Hvede tegner for Tiden ualmindelig godt uden at være for stærkt udviklet, og uden i nogen væsentlig Grad at have lidt af Larver eller Snegle. Mindre heldig stillet er den Vintersæd, der saaaes lige i Regndagene, navnlig hvor Jorden saamtidigt pløjedes, hvorimod den noget senere saade nedbragtes i mere bekvem Jord, der tillige, som Følge af Varmen i August, endnu var mindre kold end sædvanlig paa samme Tid af Aaret, og den har ligeledes for Tiden et godt Udseende og en god Farve. Hvorvidt imidlertid den Fremgang, ogsaa den sildig saade Vintersæd har naaet, vil være tilstrækkelig for denne til at modstaa Vinterens Indvirkning, vil for en ikke ringe Del være afhængig af, hvor længe det nuværende milde Veir vedvarer; men Forholdene iaar have derimod med afgjort Visshed vist, hvor rigtigt det er, ogsaa i en tør Sommer at have givet den sidste Pløjning længere Tid forud for Saaningen, hvorved Tilstedeværelsen af den tilstrækkelige Fugtighed i Jorden mere end ved nogen anden Fremgangsmaade sikres.

Efteraarsplojningen, som før Saaningen paa stærkere Jorder hindredes af Tørken og senere gjentagne Gange har været afbrudt saavel af Frost som Regn, er som Følge heraf kun undtagelsesvis helt tilendebragt paa de større Gaarde, og flere Steder, ogsaa paa mindre Gaarde, høves mere eller mindre tilbage, særlig af Røejorden, men da Jorden nu atter er taalelig bekvem, vil selv en kortvarig Tø hjælpe meget.

Af almindelige Bemærkninger meddeles fbruden de særlig anførte, fra Egnen mellem Stkøelse og Kallundborg og fra Bornholm, at der der har fundet Bandmangel Sted i ikke ringe Omfang, hvad der, inden Regnen i September kom, vist ogsaa ikke saa andre Steder har været Tilfældet. — Fra Fyen meddeles, at Skralploben vinder mere Indgang, og at mange af disse ere bestilte hos Fabrikant Høibye i Odense. Fra Ringjølbingegnen anføres, at Interessesen for godt Opdræt af Kvæg er ringe, da de bedste Individier sælges bort og alle Racer blandes sammen. Endelig anføres fra Vestervigegnen, hvad der vist ogsaa gjælder mere i Almindelighed, at „en mere livlig Stemning er til Stede hos Landmændene, selv om Udsigterne ikke ere meget lyse.“ A.

Af de modtagne Beretninger hid sættes Følgende:

Fra Søborgegnen. Hvor paa lavtliggende Arealer, som Søborg Søs Engstrækninger, Afgræsning har været benyttet i større Udstrækning, har der, modsat de foregaaende Aar, viist sig Tilbøjelighed hos Kreaturerne til en haardnakket Mavekatarrh; det meget frodige Græs, den brændende Dagsvarme og de forholdsvis kolige Nætter — Temperaturen havde allerede i Slutningen af August naaet ned imod Frysepunktet — har faaet Skylden for denne Ulempe, der har krævet en Del Døse blandt de svageste Individier; Ungkreaturerne under haloandet Aar, og især saadanne, som have været særlig vel opfødte, have viist mindst Modstandsevne, — hvorimod ældre Køer, fuldt udviklede Kvier og Stude i det Hele have staaet sig godt, hvilket ogsaa er Tilfældet med yngre Kreaturer, der modtoges magre efter maadelig Vinterforplejning.

Fra Amager. Vi have hele Sommeren ved Siden af tarvelig Græsning anvendt lidt over 1 Stp. Maff pr. Ko og

saavel Mælkeudbyttet som Køernes Guld har været og er endnu ret tilfredsstillende. Ved Køernes Indbinding først i Septem-ber Maaned have disse sjælden været saa kjødfulde og saa godt i Stand som iaar, og Mælkeudbyttet var tillige fortrinligt, omtrent 12 Potter Mælk paa et Foder bestaaende af $1\frac{1}{4}$ Sp. Mælk, 2 Pbd. Hvedeklid, 2 Pbd. Risaffald, 2 Pbd. Mais og 1 Pbd. Raps- tager foruden et Par smaa Foder Koer med Top og Halm.

Fra Egnen Best for Køestilde. Der tørstes stærkt med Damp iaar; Meningerne herom ere delte, men det er næppe økonomisk; thi det tørre og fortrinlige Straa knuses, hvorimod det ved at hensidde til Vinteren vil tage lidt Fugtighed af Vejret, og derved bedre modstaa Tærstningens skadelige Følger. Den høje Vægt af Hvede og Byg, tørstet ved Damp er heller ikke en ude- luttende Følge af bedre Rensning; men meget snarere deraf, at den ydre Del af Kærnen pudses og tumles i den Grad, at hvad der vindes i Kvalitetsvægt tabes flere Gange i Kvantitetsudbytte. For nogle Aar siden sammenlignede jeg omhyggelig lige store Masser af Sæd af ensartet Bestaaffenhed, tørstet ved Damp, tør- stet med Hestemaskine, som ikke renses Sæden, og tørstet med Plejl. Hver Gang gav Plejlen mest, dernæst Hestemaskinen, og Dampen betydelig mindre, endstjøndt den sidste tilskyndende tørstede Halmen langt renere. En nøjagtig gennemført Prøve- tærstning efter Vægt vilde være meget interessant til at klare dette Spørgsmaal; men der findes vel ikke mange Steder, hvor det kunde udføres fuldstændig paalidelig.

Fra Odsherred. Egnens Agerbrug er forøvrigt jævnt fremadskridende fremdeles. At der er andre Egne, som ere læn- gere fremme, beroer væsenlig paa stedlige Aarsager, saasom vor affides Beliggenhed og vort Savn af banebrudende, ledende Mænd. Odsherred tilhører saa godt som udelukkende mindre Agerbrug, hvor Brugerens Tid optages af hans egen Bedrift, saa at hvad der ligger udenfor, f. Ex. kommunale Hverv, betragtes som Byrder. Deraf følger, at saadanne Opgaver, som de mindre Landbrugere skulle „løste i Flot“ komme noget senere frem her- inde. Vi have saaledes først i Aar faaet et Damptærsteværk i Gang paa Bøndergaardene, uagtet saadanne Maskiner i flere Aar have været i Gang i Amtets andre Dele. Samme Tærsteværk har imidlertid faaet meget mere at bestille, end det kan overkomme, saa der sikkert ad Aare vil komme flere i Gang. Paa andre Om- raader er Odsherred godt med ogsaa paa de mindre Gaarde. Mælkeriet er saaledes godt fremme, og Odsherred er næst Kallundborgegnen fremmeligst i saa Henseende her i Amtet. Køe =

dyrkningen indtager Aar efter Aar større Arealer, og man skal nu næsten søge om en Gaard, der ikke har begyndt at dyrke Køer. Kvægavlen stænkes megen Interessee. Det er saaledes kun muligt hos ganske enkelte Gaardmænd at købe en god Ko, og Adressen til disse kjender enhver Pranger paa sine Fingre. De allerfleste sætte saa stor Pris paa de gode Køer, han har, at alene Braget og mislykkede Dyr komme paa Markedet. Opdrættet lider dog endnu af adskillige Fejl, og af den Grund maa der aarlig indføres Køer dels fra Fyn og dels fra Jylland. I de senere Aar er der indkjøbt en Del jydsk Køer. — Hesteavlen har i en Række Aar været tilbagegaaende. Den gamle Odsberredsrace er bleven stærkt blandet med jydsk Blod. Opmærksomheden er dog nu ved at vaagne for denne Sag, men endnu er der ingen Enighed opnaaet om, hvad der skal gøres. — Af Volsredskaber har Ringtromlen i afvigte Foraar faaet en ikke ringe Udbredelse og er et yndet Redskab. Plove med Staalmuldijæl finde nu ogsaa nogen Indgang, men der klages over, at de slides forholdsvis snart. De gamle Tærstemaaskiner med Valser blive i de senere Aar afløste af Slugemaaskiner med aaben Bro. Tærstemaaskinerne ere som Regel forsynede med Halmryster. Hidtil have Halmrystere af Ret været almindelige, men i de senere Aar fiude de saakaldte Kasse-Rystere nogen Indgang. Sidstnævnte ryste bedst, men anses for tungere. Den væsentligste Fejl ved Rysterne bestaaer i, at de give formegen Smaaalm eller Emter, men til Gjengjæld ere de meget lette. — Den tørlagte Del af Lammefjorden bliver nu anvendt til Sommergræsning for et ikke ringe Antal Kreaturer. Enkelte Naboer til det tørlagte Areal have kjøbt Parceller af Lammefjorden, der dog saagodtsom udelukkende anvendes til Græsning. Selskabet betragter det nok ikke som hørende til sin Opgave at drive Agerbrug, men det burde alligevel gjøre noget mere for at faa Arealet dækket med Græs, end der alt er gjort. Det er kjedsommeligt at se store Partier af de frugtbare Dyndarealer ligge udækkede for Sommersolen eller ogsaa overgroede med en hel Stov af Ukrud, især Strandasters, Tidsler og Følfod. Jordbunden viser sig for øvrigt villig til at bære Græs; thi hvor der er faaet Frø, selv om Saaningen er tynd og mangelfuldt udført, groer Græsset meget frodigt.